

Ζητήματα καθημερινής εκπαιδευτικής λειτουργίας
και παιδαγωγικής πρακτικής στο Δημοτικό Σχολείο
για το σχολικό έτος 2022-2023

Τρίτη, 6 Σεπτεμβρίου 2022

«Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο»

Αντώνης Κοκκονός

B.Ed., M.Ed., M.A., M.Sc., Ph.D. cand.
Σ.Ε.Ε. ΠΕ70, ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

Οι διαφάνειες είναι διαθέσιμες στο ιστολόγιο: <https://kokkonos.online>

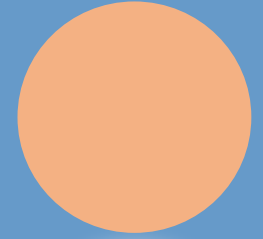
Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

2022-2023

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

A ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

γράφω αβγ	εξηγώ !
συνδυάζω κείμενο + εικόνα	ακούω προσεκτικά

Μ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

αντιλαμβάνομαι τον χώρο	επιξεργάζομαι αντικείμενα
απεικονίζω κινήσεις	απεικονίζω παρατηρητικά

∞ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

ταιριάζω ήρωες σε ιστορίες	επικοινωνώ
προσφέρω πληροφορίες	συμπαράσχω αναγνώστες

(+) ΛΟΓΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

τοποθετώ στη σειρά	απεικονίζω με γραφήματα
αντιλαμβάνομαι αιτία + αποτέλεσμα	κατανόω μια διαδικασία

Θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης

Howard Gardner

«Το μεγαλύτερο λάθος [των περασμένων αιώνων] στη διδασκαλία ήταν να αντιμετωπίζουμε [ως παιδαγωγοί] όλα τα παιδιά σαν να ήταν παραλλαγές του ίδιου ατόμου και έτσι να αισθανόμαστε ότι έχουμε το δικαίωμα να διδάσκουμε σε όλα τα παιδιά, τα ίδια μαθήματα με τον ίδιο τρόπο»

😊 ΕΝΔΟΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

αναπτύσσω δημιουργικές ιδέες	παίρνω δημιουργικές αποφάσεις
εξωτερικεύω σκέψεις με λόγια	ξαναδιαβάζω και συλλογίζομαι

👁️ ΧΩΡΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

κοιτάζω	θλέπω
αναπαριστώ	απομονώνω βασικές λεπτομέρειες

🎵 ΜΟΥΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

αναπτύσσω ρυθμικότητα και μοτίβα	μετατρέπω τα αφηρημένα σε συγκεκριμένα
συνθέτω αφηγηματικές μελωδίες...	...με την κατάλληλη αρμονικότητα

🌿 ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

φανταζομαι νοσρά το περιβάλλον	Παρατηρώ και καταγράφω
αναπαριστώ μια περιοχή	αποσπάζω πληροφορίες από τις αισθήσεις μου

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Είναι εξαιρετικά ασυνήθιστο να συναντήσουμε απόλυτα ομοιογενή τάξη

Στην πραγματικότητα, όταν ένας/μια εκπαιδευτικός προσπαθεί να διδάξει κάτι απευθυνόμενος/η σε όλη την τάξη, οι πιθανότητες είναι ότι...

- Το ένα τρίτο των μαθητών/τριών το γνωρίζει ήδη.
- Το ένα τρίτο θα το κατανοήσει.
- Και το υπόλοιπο ένα τρίτο δεν θα το κατανοήσει καθόλου.

Επομένως, τα δύο τρίτα των μαθητών χάνουν τον χρόνο τους.

Lillian Katz

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

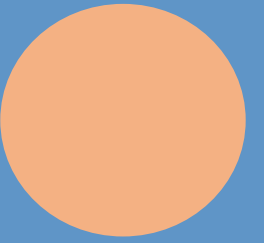

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι τρόπος σκέψης για τη διδασκαλία και τη μάθηση που ξεκινά από τη θέση ότι η διδασκαλία πρέπει να αρχίζει από το σημείο στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές/τριες, παρά να στηρίζεται σε ένα προκαθορισμένο σχέδιο δράσης, το οποίο παραβλέπει την ετοιμότητα, το ενδιαφέρον και το μαθησιακό προφίλ του/της μαθητή/τριας.

(Tomlinson, 2003)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

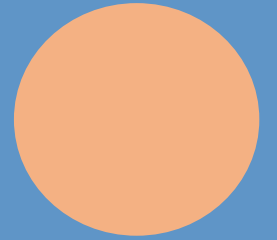
Η διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση είναι επικεντρωμένη στις διαδικασίες μάθησης, δηλαδή στους τρόπους με τους οποίους μαθαίνουν τα διαφορετικά άτομα, και όχι στα αποτελέσματα της μάθησης.

Στόχος της είναι η διαμόρφωση ενός ευέλικτου πλαισίου που να επιτρέπει στον/στην καθένα/μιά να χρησιμοποιεί τις δικές του/της **μαθησιακές διαδρομές**, τους δικούς του/της **τρόπους** και **στρατηγικές** κατάκτησης γνώσεων και απόκτησης δεξιοτήτων, τη δική του/της ιδιαίτερη νοημοσύνη.

(Σφυρόερα, 2008)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία αναφέρεται στη δημιουργία διαφορετικών διδακτικών / μαθησιακών διαδρομών, μέσα από τις οποίες μαθητές/μαθήτριες με διαφορετικές ικανότητες, ενδιαφέροντα και μαθησιακές ανάγκες οικειοποιούνται τις νέες έννοιες ως μέρος της καθημερινής μαθησιακής διαδικασίας.

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

«Τι είναι» και «τι δεν είναι» διαφοροποιημένη διδασκαλία (1/2)

Τι είναι Δ.Δ.	Τι δεν είναι Δ.Δ.
Ευέλικτη ομαδοποίηση που επιτρέπει στους μαθητές να δουλέψουν με διαφορετικούς συμμαθητές τους με το ίδιο ή διαφορετικό επίπεδο ετοιμότητας ή τα ίδια ή διαφορετικά ενδιαφέροντα	Η κατηγοριοποίηση μαθητών σε ομάδες ικανοτήτων
Ενδιαφέρουσες μαθησιακές δραστηριότητες που εμπλέκουν τους μαθητές και αφορούν τους διδακτικούς στόχους του αναλυτικού προγράμματος, βασιζόμενες στη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και τη μαθησιακή προτίμηση των μαθητών	Απλοποιημένες δραστηριότητες για μαθητές χαμηλής επίδοσης και σύνθετες δραστηριότητες για μαθητές υψηλής επίδοσης
Ποικιλία κατάλληλα σχεδιασμένων μαθησιακών επιλογών που ανταποκρίνονται κάθε φορά στις ανάγκες/δυνατότητες των μαθητών	Ελευθερία επιλογής των μαθητών οποιασδήποτε δραστηριότητας οποτεδήποτε.

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

«Τι είναι» και «τι δεν είναι» διαφοροποιημένη διδασκαλία (2/2)

Τι είναι Δ.Δ.	Τι δεν είναι Δ.Δ.
Όλοι οι μαθητές δουλεύουν πάνω στους ίδιους μαθησιακούς στόχους με ποικίλους τρόπους και κοινά κριτήρια επιτυχίας	Διαφορετικοί μαθητές δουλεύουν σε διαφορετικούς μαθησιακούς στόχους με διαφορετικά κριτήρια επιτυχίας
Η επίγνωση των μαθητών για τις δυσκολίες και τις δυνατότητές τους η οποία τους κάνει να αυτορρυθμίζουν τη μάθηση τους και να κάνουν συνειδητές επιλογές στη μαθησιακή διαδικασία	Να θεωρούν οι εκπαιδευτικοί δική τους ευθύνη το να αποφασίζουν για το τι θα κάνουν οι μαθητές
Σε μια διαφοροποιημένη τάξη υπάρχουν ρουτίνες, διαδικασίες και συμφωνίες μεταξύ του εκπαιδευτικού και των μαθητών	Ένα χαοτικό και αδόμητο μαθησιακό περιβάλλον

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Αν γνωρίζουμε τις ανάγκες κάθε μαθητή/τριας μας ...

Μαθησιακή ετοιμότητα

Πόσο κοντά βρίσκεται στους διδακτικούς στόχους

Ενδιαφέροντα

Επιθυμίες, κλίσεις, ταλέντα, σχέσεις που κινητοποιούν τον/την μαθητή/τρια

Μαθησιακές προτιμήσεις

Τρόποι με τους οποίους μαθαίνει καλύτερα ο/η μαθητής/τρια

Μπορούμε να ανταποκριθούμε διαφοροποιώντας ...

Περιεχόμενο

Τι θα μάθουν οι μαθητές/τριες, τον τρόπο πρόσβασης και τον ρυθμό διδασκαλίας

Διαδικασία

Τον τρόπο που θα επεξεργαστούν και θα κατανοήσουν την πληροφορία οι μαθητές και οι μαθήτριες

Τελικό προϊόν

Τον τρόπο που οι μαθητές/τριες θα δείξουν τι γνωρίζουν, τι έχουν κατανοήσει και τι μπορούν να εφαρμόσουν

Μαθησιακό περιβάλλον

Χώρος, σχέσεις, συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης

Με τη χρήση ποικίλων στρατηγικών (και μέσων)

1. Ξεκινώντας από το τέλος
2. Γνωρίζω, κατανοώ, κάνω
3. *Επικέντρωση σε βασικές έννοιες*
4. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων
5. Εξερευνήσεις με ενδιαφέρον
6. *Σχεδιασμός με βάση τα ενδιαφέροντα*
7. *Κέντρα ενδιαφέροντος*
8. *Κέντρα μάθησης*
9. Σταθμοί μάθησης / εργασίας
10. Σχέδια εργασίας (projects)
11. Μάθηση βασισμένη στην έρευνα
12. Μάθηση με βάση την επίλυση προβλήματος
13. *Αξιολόγηση*
14. Προσαρμογή ρυθμού εργασίας
15. Επαναδιδασκαλία δεξιοτήτων

...

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	ΥΛΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΜΕ:
3. Επικέντρωση σε βασικές έννοιες (Big Ideas)	<ol style="list-style-type: none">1. Περίληψη βασικών ιδεών2. Λίστα με λέξεις κλειδιά πριν τη διδασκαλία3. Λίστες ελέγχου
6. Σχεδιασμός με βάση τα ενδιαφέροντα	<ol style="list-style-type: none">1. Κύκλοι ενδιαφέροντος2. Think-Tac-Toe3. RAFT4. Φυσική δραστηριότητα5. Βιντεοσκοπημένο και μαγνητοφωνημένο υλικό6. Think-Pair-Share7. Games to practice
7. Κέντρα ενδιαφέροντος	<ol style="list-style-type: none">1. Γραφικοί οργανωτές/ εννοιολογικοί χάρτες2. Ρουμπρίκες3. Γραφικοί οργανωτές/ εννοιολογικοί χάρτες4. Βιντεοσκοπημένο και μαγνητοφωνημένο υλικό5. RAFT6. Σκαλωσιά/ Scaffolding7. Οδηγοί μελέτης8. Games to practice

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	ΥΛΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΜΕ:
8. Κέντρα μάθησης (Learning Centers)	<ol style="list-style-type: none">1. Γραφικοί οργανωτές/ εννοιολογικοί χάρτες2. Ρουμπρίκες3. Γραφικοί οργανωτές/ εννοιολογικοί χάρτες4. Βιντεοσκοπημένο και μαγνητοφωνημένο υλικό5. RAFT6. Σκαλωσιά/ Scaffolding7. Οδηγοί μελέτης8. Think-Tac-Toe9. Μενού10. Πίνακες επιλογών
13. Αξιολόγηση	<ol style="list-style-type: none">1. Διαπραγμάτευση κριτηρίων/ Μαθησιακά συμβόλαια2. Ρουμπρίκες3. Κάρτες εισόδου/ εξόδου4. Κάρτες απάντησης/ Κάρτες Ναι/όχι

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (1/9)

1. Προσδιορίζουν τα επιθυμητά αποτελέσματα μάθησης για τις ενότητες και τα μαθήματα που διδάσκουν.

- ✓ *Καθορίζουν τι πρέπει να γνωρίζουν οι μαθητές, να κατανοούν και να είναι σε θέση να κάνουν ως αποτέλεσμα της διδασκαλίας.*
- ✓ *Καθορίζουν τις βασικές ιδέες που αξίζει να καταλάβουν.*
- ✓ *Ορίζουν το πού θα επικεντρωθούν οι ίδιοι και οι μαθητές.*
- ✓ *Θέτουν ουσιώδεις ερωτήσεις που θα αξιοποιηθούν ως οδηγός σκέψης για τους μαθητές.*
- ✓ *Υποστηρίζουν με επιμέρους συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες που οι μαθητές θα χρειαστούν για την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων.*

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (2/9)

2. Προσδιορίζουν τα τελικά προϊόντα της μάθησης των μαθητών.

- ✓ *Αποφασίζουν με ποιους τρόπους θα δείξουν οι μαθητές ότι κατανοούν τις βασικές ιδέες.*
- ✓ *Εξετάζουν με ποιους τρόπους θα δείξουν οι μαθητές ότι μπορούν να εφαρμόσουν αυτό που έχουν μάθει και με ποια κριτήρια θα αξιολογηθούν.*
- ✓ *Καθορίζουν με σαφήνεια πότε οι μαθητές θα θέωρηθεί ότι απέκτησαν τις βασικές γνώσεις, δεξιότητες και έχουν κατανοήσει τις εμπλεκόμενες έννοιες.*

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (3/9)

3. Προσδιορίζουν τις διαφορές των μαθητών ως σημαντικές και πολύτιμες στη διδασκαλία και τη μάθηση.

- ✓ *Επιμένουν στην κατανόηση της ετοιμότητας κάθε μαθητή να επιτύχει με καθορισμένους στόχους και να ενισχύσει την ατομική ακαδημαϊκή του ανάπτυξη, των ενδιαφερόντων που μπορούν να συνδεθούν με στόχους για την ενίσχυση των κινήτρων και των προτεινόμενων τρόπων μάθησης για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της μάθησης.*
- ✓ *Προσπαθούν να κατανοήσουν το ιστορικό και τις εμπειρίες των μαθητών (πληροφορίες σχετικά με τον πολιτισμό, τη γλώσσα, τις προσωπικές αδυναμίες) και να συνυπολογίσουν αυτούς τους παράγοντες στη διδασκαλία τους.*

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (4-5/9)

4. Σχεδιάζουν τις μαθησιακές εμπειρίες και τις οδηγίες με βάση τα προηγούμενα τρία σημεία.

- ✓ *Αποφασίζουν ποια βασική γνώση, έννοια και δεξιότητες θα διδαχθούν οι μαθητές.*
- ✓ *Καθορίζουν πώς θα διδαχθούν καλύτερα με βάση τους στόχους.*
- ✓ *Εξασφαλίζουν τους τρόπους ενεργητικής συμμετοχής στη μαθηση.*

5. Ανταποκρίνονται ενεργά στις ανάγκες των μαθητών και ενισχύουν τα κίνητρά τους δημιουργώντας αίσθηση επιβεβαίωσης, ασφάλειας και επιτυχίας

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (6/9)

6. Επανεξετάζουν τους μαθησιακούς στόχους που καθορίζουν τι πρέπει να γνωρίζουν οι μαθητές, να κατανοούν και να είναι σε θέση να κάνουν.

- ✓ *Εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες και οι αξιολογήσεις επικεντρώνονται στη γνώση, την κατανόηση και τις δεξιότητες που θεωρούνται απαραίτητες.*
- ✓ *Βεβαιώνονται ότι όλοι οι μαθητές σκέφτονται και εργάζονται σε υψηλό επίπεδο σκέψης.*
- ✓ *Βεβαιώνονται ότι όλοι οι μαθητές ασχολούνται με εξίσου ενδιαφέρουσες δραστηριότητες.*

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (7/9)

7. Χρησιμοποιούν συστηματικά διαμορφωτική και συνεχή αξιολόγηση που συνδέεται με τους καθορισμένους στόχους για να υλοποιήσουν τη διδασκαλία τους.

- ✓ *Παρέχουν ευκαιρίες στους μαθητές για να κατακτήσουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις, όταν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης δείχνουν ότι δεν έχουν τις γνώσεις, τη κατανόηση ή τις δεξιότητες για να επιτύχουν τους στόχους.*
- ✓ *Παρέχουν ευκαιρίες για επιπλέον διδασκαλία ή πρακτική, όταν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης υποδεικνύουν αυτήν την ανάγκη.*
- ✓ *Παρέχουν ευκαιρίες για εμπλουτισμό της γνώσης όταν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης υποδεικνύουν ότι ένας μαθητής ή μια ομάδα μαθητών έχει κατακτήσει ήδη τους στόχους.*

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (8/9)

8. Επιδεικνύουν ευελιξία στον προγραμματισμό της διδασκαλίας και στις δραστηριότητες για να υποστηρίξουν την επιτυχία για κάθε μαθητή.

- ✓ *Χρησιμοποιούν το χώρο, το χρόνο, τα υλικά και τις ομάδες για να μεγιστοποιήσουν την πιθανότητα για επιτυχία.*
- ✓ *Χρησιμοποιούν πολλαπλούς τρόπους παρουσίασης, αναπαράστασης που να συνδέονται με ένα ευρύ φάσμα πολιτισμών και διαφορετικών εμπειριών.*
- ✓ *Ενθαρρύνουν κάθε μαθητή να εργάζεται στο κατάλληλο επίπεδο πολυπλοκότητας ή δυσκολίας και παρέχουν τη «σκαλωσιά» που είναι απαραίτητη για να επιτύχουν.*

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Σχεδιασμός διαφοροποιημένης διδασκαλίας: βήματα εκπαιδευτικών (9/9)

9. Συλλέγουν στοιχεία για τη μάθηση των μαθητών σε ποικίλες μορφές.

- ✓ *Παρέχουν ποικίλες τρόπους για να δείξουν οι μαθητές τι γνωρίζουν, κατανοούν και μπορούν να κάνουν.*
- ✓ *Βεβαιώνονται ότι οι μαθητές γνωρίζουν πώς ορίζεται η «επιτυχία» στο έργο τους.*

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Στρατηγικές για την ενίσχυση της ενεργητικής σκέψης και της συμμετοχής (1/3)

1	Δώστε χρόνο να σκεφτούν.	Παρέχετε τουλάχιστον πέντε δευτερόλεπτα χρόνο σκέψης μετά από μια ερώτηση και μετά από μια απάντηση.
2	Καλέστε τους μαθητές να απαντήσουν τυχαία.	Αποφύγετε να δίνετε το λόγο μόνο σε εκείνους τους μαθητές που σηκώνουν χέρι.
3	Χρησιμοποιήστε διερευνητικές και συμπληρωματικές ερωτήσεις.	«Γιατί; Μπορείτε να εξηγήσετε; Συμφωνείτε; Πώς ξέρετε..; Δώστε ένα παράδειγμα».
4	Δώστε νύξεις για τις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου	«Δεν υπάρχει μια σωστή απάντηση σε αυτή την ερώτηση. Θέλω να εξετάσετε εναλλακτικές λύσεις.»

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Στρατηγικές για την ενίσχυση της ενεργητικής σκέψης και της συμμετοχής (2/3)

5	Ζητήστε από τους μαθητές να αναλύσουν τη σκέψη τους	«Πείτε μου αναλυτικά πώς φτάσατε στην απάντησή σας»
6	Ζητήστε από τους μαθητές να συνοψίζουν βασικά σημεία.	«Θα μπορούσατε να συνοψίσετε μέχρι στιγμής τα βασικά σημεία του _____ (του κειμένου, του ομιλητή, της ταινίας, της συζήτησής μας);»
7	Παίξτε τον «συνήγορο του διαβόλου».	Μέσα από αυτό το «παιχνίδι», οι μαθητές καλλιεργούν ευέλικτη σκέψη και μαθαίνουν να επιχειρηματολογούν.
8	Έρευνα στην τάξη.	«Πόσοι άνθρωποι συμφωνούν με _____ (αυτή την ιδέα, την άποψη του συγγραφέα, το συμπέρασμα);»

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Στρατηγικές για την ενίσχυση της ενεργητικής σκέψης και της συμμετοχής (3/3)

9	Θέστε μεταγνωστικά ερωτήματα.	<i>«Πώς ξέρετε τι γνωρίζετε; Πώς καταλάβατε αυτό; Πώς θα μπορούσατε να δείξετε ότι καταλαβαίνετε;»</i>
10	Ζητήστε από τους μαθητές για να δημιουργήσουν τις δικές τους ερωτήσεις.	
11	Χρησιμοποιήστε τη στρατηγική «think-pair-share».	<i>Επιτρέψτε τον ατομικό χρόνο σκέψης, τη συζήτηση με έναν συμμαθητή και στη συνέχεια προτείνετε το θέμα για συζήτηση στην τάξη.</i>

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Υποστήριξη της ευέλικτης ομαδοποίησης (1/6)

Προτάσεις για ευέλικτη ομαδοποίηση

- Ολόκληρη η τάξη
- Μισή τάξη
- Μικρές ομάδες
- Ζευγάρια και τριάδες
- Ατομική εργασία
- Καθοδήγηση έναν προς έναν μαζί με εκπαιδευτικό
- Δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές επιστρέφουν μετά από εργασία σε μικρές ομάδες (π.χ. ομάδες βάσης-ειδικών)
- Εργασία σε σταθμούς μάθησης, όπου οι μαθητές εναλλάσσονται σε μικρές ομάδες ή ατομικά.

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Υποστήριξη της ευέλικτης ομαδοποίησης (2/6)

Ρουτίνες

- ✓ Από πού παίρνουν τις εργασίες τους
- ✓ Πού βάζουν τις ολοκληρωμένες εργασίες τους
- ✓ Πώς περνούν από τη μία δραστηριότητα στην άλλη
- ✓ Τι κάνουν όταν χρειάζονται βοήθεια

(ΙΕΠ, 2022)

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Υποστήριξη της ευέλικτης ομαδοποίησης (3/6)

Δραστηριότητες διαχείρισης χρόνου

«Αγκυροβόλι»

Τα παιδιά τις αφήνουν και επανέρχονται σε αυτές, όταν χρειάζεται

- Φωτοτυπία εξάσκησης
- Καρτέλες εργασίας
- Εικονογράφηση εργασίας
- Ανάγνωση βιβλίου

«Σφουγγάρι»

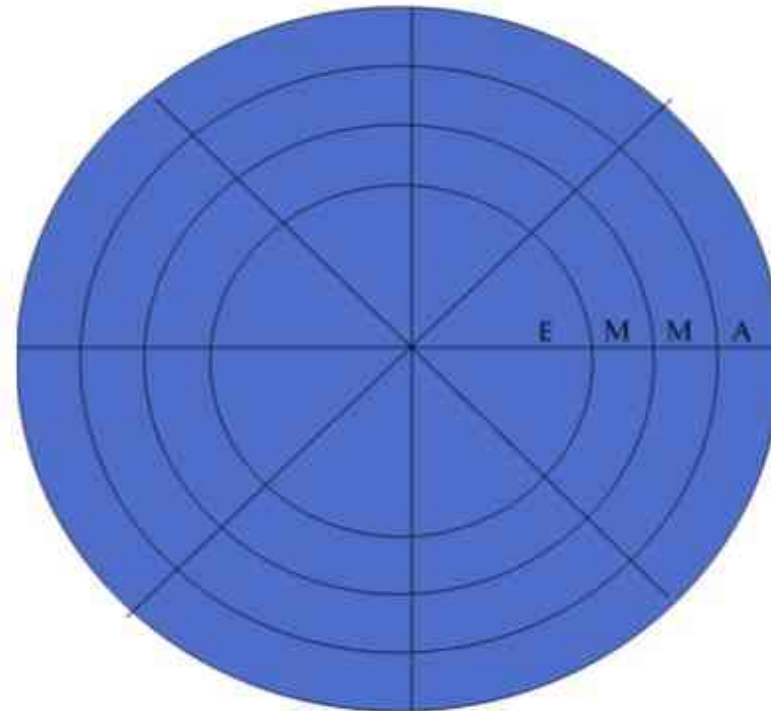
- Δραστηριότητες σύντομης διάρκειας
- Χρησιμοποιούνται όταν κάποιοι μαθητές τελειώνουν νωρίτερα

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Υποστήριξη της ευέλικτης ομαδοποίησης (4/6)

Οργάνωση ομαδοποίησης

- A είναι οι αρχάριοι μαθητές
- M είναι οι μαθητές μέσου επιπέδου
- E είναι οι μαθητές με επιδόσεις

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Υποστήριξη της εργασίας σε ομάδα

Εξασφαλίζουμε την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας

- Πρώτα κάνω ομάδες, εξηγώ γιατί θα δουλέψουν σε ομάδες
- Εξηγώ καλά τι θα κάνουν, το βάζω στο πίνακα
- Κάνουν ερωτήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας ή ζητώ να μου επαναλάβουν τι θα κάνουμε

Εξασφαλίζουμε τη συμφωνία όλων με τους κανόνες

- «ΕΚΠΑΙΔΕΥΩ» ΣΕ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ.

Δεν βιαζόμαστε να βοηθήσουμε και να παρέμβουμε στις ομάδες

- μετράω μέχρι το 10

Πάντα «κλείνουμε» τη δραστηριότητα

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Υποστήριξη της ευέλικτης ομαδοποίησης (6/6)

Ενδεικτικά Έργα /δραστηριότητες για εργασία σε ομάδες

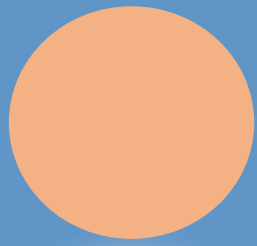

- Ερωτήσεις/ασκήσεις για δεδομένα/στοιχεία
- Επεξήγηση
- Ερμηνεία
- Σύνδεση με άλλες έννοιες
- Παραγωγή υποθέσεων
- Αίτιο/αποτέλεσμα

- Περίληψη
 - Παραδείγματα
 - Παίξιμο σκηνής/ ρόλων (για fishbowl)
- Κάντε μια διαφήμιση/σλόγκαν.
- Παραγωγή quiz
- Debate

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Αξιολόγηση εργασίας σε ομάδα

	4	3	2	1
Συμβάλλω στο έργο	Εργάζομαι πάντα για την πρόοδο της ομάδας/ αναλαμβάνω πρόθυμα και εκπληρώνω τον ατομικό μου ρόλο	Εργάζομαι συνήθως για την πρόοδο της ομάδας/ αποδέχομαι και εκπληρώνω τον ατομικό μου ρόλο	Εργάζομαι για την πρόοδο της ομάδας ορισμένες φορές, μετά από υπενθύμιση	Εργάζομαι για την πρόοδο της ομάδας μόνο με καθοδήγηση
Σκέφτομαι τους άλλους	Δείχνω ευαισθησία για τα συναισθήματα και τις ανάγκες των άλλων/σέβομαι τις γνώσεις και τη γνώμη των άλλων	Δείχνω ευαισθησία για τα συναισθήματα/ενθαρρύνω τη συμμετοχή όλων	Δείχνω ευαισθησία για τα συναισθήματα	Δείχνω ευαισθησία για τα συναισθήματα μόνο μετά από υπενθύμιση
Συμβάλλω στη γνώση	Συμβάλλω με πολλές γνώσεις, ιδέες και δεξιότητες	Συμβάλλω με γνώσεις, ιδέες και δεξιότητες	Συμβάλλω με γνώσεις, ιδέες και δεξιότητες μετά από υπενθύμιση	Συμβάλλω ελάχιστα με γνώσεις, ιδέες και δεξιότητες και μόνο μετά από καθοδήγηση
Συνεργάζομαι	Βοηθάω την ομάδα, ενθαρρύνω και προσαρμόζομαι εύκολα	Προσαρμόζομαι εύκολα χωρίς υπενθύμιση	Προσαρμόζομαι αλλά μετά από υπενθύμιση	Συμμετέχω ελάχιστα/αφήνω άλλους να κάνουν τη δουλειά μου

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Βασικά συστατικά της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (1/2)

1. Ευέλικτη ομαδοποίηση

Παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα να εργαστούν σε διαφορετικού τύπου ομάδες (π.χ. ομάδες μαθησιακής ετοιμότητας, ενδιαφερόντων, μαθησιακών προτιμήσεων, ατομικά, σε δυάδες) είτε με επιλογή του εκπαιδευτικού είτε με επιλογή των ίδιων των μαθητών

2. Προσωπικές επιλογές

Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να κάνουν επιλογές με βάση τις προηγούμενες εμπειρίες τους και την προϋπάρχουσα γνώση, τα ενδιαφέροντά τους και τη μαθησιακή τους προτίμηση γεγονός που τους κάνει υπεύθυνους για τη μάθησή τους. Οι επιλογές που δίνονται από τον εκπαιδευτικό χρειάζεται να αφορούν τους ίδιους στόχους για όλους τους μαθητές εκτός από αυτούς που έχουν ΕΕΑ, να απαιτούν τον ίδιο χρόνο εμπλοκής και να αναμένεται όλοι οι μαθητές να δουλέψουν στο ανώτερο επίπεδο της μαθησιακής τους ετοιμότητας.

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Βασικά συστατικά της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (1/2)

...

3. Αξιόλογες δραστηριότητες

Αποτελούν γνωστική πρόκληση για τους μαθητές, είναι ενδιαφέρουσες, αξιοποιούν το ανώτερο επίπεδο των δυνατοτήτων των μαθητών και αξιολογούνται με τα ίδια κριτήρια επίτευξης για όλους τους μαθητές

4. Συνυπευθυνότητα στη μάθηση

Αναπτύσσεται όταν οι μαθητές έχουν λόγο στη μάθησή τους και υποστηρίζονται να αναπτύξουν δεξιότητες αυτο-αξιολόγησης και αυτορύθμισης.

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης στο Δημοτικό Σχολείο

Ερωτήματα - συζήτηση

Σας ευχαριστώ πολύ!

Αντώνιος Δ. Κοκκονός

B.Ed., M.Ed., M.A., M.Sc., Ph.D. cand.
Σ.Ε.Ε. ΠΕ70, ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

Οι διαφάνειες είναι διαθέσιμες στο ιστολόγιο: <https://kokkonos.online>

